

Olje-og energidepartementet
P.B 8148 Dep.
0033 Oslo

Saksbeh./
Gunnar Løvås
GL/hf

Vår dato: 17.02.2012

Høringsuttalelse om forslag til Forordning for transeuropeisk Infrastruktur

Det vises til høringsbrev fra Olje- og energidepartementet av 18. januar 2012 om Europakommisjonens forslag til "Forordning om retningslinjer for transeuropeisk energiinfrastruktur" (forordningen). Statnett har vurdert saken med bakgrunn i mulige konsekvenser på elkraft-sektoren.

Generelt

Europakommisjonens forslag til ny infrastrukturpolitikk for energi, transport og IKT skal bidra til bedre utnyttelse av EUs ressurser, fremskynde investeringer med europeisk merverdi og utløse økt finansieringsstøtte fra privat sektor.

Innenfor elektrisitetssektoren viser forordningsforslaget til behovet for en storstilt utbygging av infrastruktur for å etablere en bedre forsyningssikkerhet, et velfungerende marked og ønskede reduksjoner i klimagassutslippene. Kommisjonen viser til tre store barrierer for infrastruktur på energiområdet: Behandlingstiden i konsesjonssaker er for lang, den allmenne aksepten for utbygging av infrastruktur er for svak, og finansiering mangler. Elementer i forordningen knyttes opp mot regulering av det indre energimarkedet og tredje energimarkedspakkes prosesser og organer.

En inkorporering av forordningens retningslinjer i EØS-avtalen vil kunne sikre Norges deltakelse i bl.a. utvelgelsesprosesser som foreslås, samt bidra til å styrke vår innflytelse i organisasjonen for systemansvarlige nettselskaper i Europa (ENTSO-E), der Statnett er medlem.

Prosjekter av felles europeisk interesse (PFI)

Kommisjonen har identifisert en rekke geografiske korridorer for elektrisitet, gass, olje og CO₂. Innenfor disse områdene kan prosjekter søke om å få status som prosjekter av felles europeisk interesse (PFI). Disse PFI'ene får en rekke fordeler vis-a-vis andre prosjekter, blant annet i form av kortere konsesjonsbehandlingstid.

For å få status som PFI må prosjektet være en del av ENTSO-Es nettutviklingsplan for de kommende ti år (TYNDP, ten years network development plan). Statnett ser det som naturlig at Europakommisjonen gjør TYNDP til det plangrunnlaget som utpeker de viktigste

europæiske infrastrukturprosjekter. Det innebærer at ENTSO-E, der Statnett er medlem, vil spille en sentral rolle i utvelgelse av prosjektene.

Statnett er positiv til forslaget om å definere prosjekter av felleseuropeisk interesse.

I henhold til forslaget skal det også utarbeides en europeisk cost benefit analyse (CBA) som skal danne noe av grunnlaget for prioritering av prosjekter og for kostnads- og inntektsallokering ved grenseoverskridende investeringer.

Statnett har liten tro på at en sentralisert cost – benefit-analyse vil fange opp alle relevante økonomiske konsekvenser av grensekryssende nettinvesteringer. Vi mener, blant annet basert på våre egne erfaringer, at kostnads- og inntektsallokeringen bør være gjenstand for forhandlinger mellom direkte involverte parter. Videre har det vært diskutert å løse kostnadsallokeringen gjennom en utvidet ITC-ordning (ITC – inter TSO compensation). Alle tidligere modeller og erfaringer har vist at dette verken gir gode incentiver til nettinvesteringer eller oppfattes som rimelig.

Det er også verdt å merke seg at dersom de regionale myndigheter ikke blir enige, foreslås det at organisasjonen for europeiske energiregulatorer (ACER) skal lage retningslinjer for fordelingen av omkostningene ved grenseoverskridende investeringer. Dette gir en svært sentral rolle til ACER.

Det legges til grunn at PFI'er kan tildeles økonomisk støtte. Det er ikke klart hvordan slik støtte skal finansieres. Det er mulig at deler av finansieringen kan komme fra kilder som indirekte berører sentralnettstariffen for norske kunder og medfører deling mellom land (eksempelvis ved nye regler for transittkompensasjon eller regler for bruk av flaskehalsinntekter). Statnett vil følge utviklingen nøye, og oppfordrer OED til å ha et særlig blikk på denne problemstillingen.

Statnett er sterkt kritisk til en eventuelt utvidet ITC-ordning. En CBA må kun benyttes til prioriteringer og ikke til deling av inntekter TSO'ene imellom. Kostnads- og inntektsallokering bør være opp til forhandlinger mellom direkte berørte parter.

Konsesjon

Forsinkelser i forbindelse med konsesjonsprosesser for viktige infrastrukturprosjekter i Europa har generelt vært betydelige – ikke sjelden 10 - 15 år. Dersom slike forsinkelser fortsetter, vil investeringer i ny energiproduksjon forsinkes betydelig, og Europa vil ikke nå sine fornybarmål.

Det er klare fordeler med en europeisk tilnærming til infrastruktur, fordi felles regler gir involverte parter like rammevilkår og større forutsigbarhet. På den annen side vil det foreslåtte todelt systemet, ett for prioriterte prosjekter og ett for "vanlige" prosjekter, kunne gi uheldige vridninger mellom prosjekter og ikke minst mellom ulike typer prosjekter. I sammenheng med planer for nye forbindelser mellom land, er det blant annet klart at mange forsterkninger av innenlandske nett blir nødvendig. I slike sammenhenger er det viktig å forhindre at et todelt konsesjonssystem kan påvirke dynamikken i investeringene på en måte som gir uønskede utslag. Konsekvensene av dette bør derfor vurderes nærmere.

Statnett er positiv til en effektivisering av konsesjonsbehandlingen for nettprosjekter, men er opptatt av at dette i så fall bør søkes gjort gjeldende for all nettutbygging.

Aksept

Forordningen gir relativt detaljerte beskrivelser av hvordan EU skal arbeide med å få aksept for infrastrukturprosjekter. Utover selve regelverket for PFI'er, er dette en svært viktig plattform for kunnskapsutveksling også for Norge. Flere av tiltakene for å øke aksepten til nettinvesteringer vil utvikles gjennom Renewables Grid Initiative (RGI), der Statnett deltar. Det tas også sikte på å strømlinjeforme utrednings- og konsesjonssøkeprosessen, noe som kan øke aksepten for nødvendig infrastruktur og samtidig redusere behandlingstiden.

Statnett støtter arbeidet for skape økt aksept for nettutbygging, og vil legge økt vekt på lokal dialog i tilknytning til egne prosjekter.

Det er viktig for Norge å delta i dette arbeidet, som kan resultere i ikke-bindende anbefalinger utover selve forordningen.

Styrking av norsk deltakelse i EU-institusjoner

Forordningen krever omfattende innsats fra systemansvarlige nettselskaper i hele Europa, både for å bygge mye nett raskt og for å utvikle god markedsdesign. Utover ENTSO-E er det også viktig å støtte det norske arbeidet mot andre europeiske institusjoner som er sentrale for å realisere forordningens målsetning. Europaparlamentets energikomité (ITRE) avgjør sammen med Rådet den endelige utformingen av forordningen, samt veien videre. For Norge er det viktig å få tilgang til disse sentrale EU-institusjonene.

Med vennlig hilsen
Statnett SF

Gunnar G. Løvås
konserndirektør